

Romológianár szigorlat (nevelésszociológia)

1. Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés romológiai megközelítésben (diverzitás, a multikulturális társadalomban megjelenő társadalmi és iskolai stratégiák; kulturális sokszínűség az oktatás szinterein; az interkulturális nevelés; romológiai tartalmak az oktatásban)

1.1. Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!

1.2. Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!

1.3. Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat, vonatkozó jogszabályokat, oktatáspolitikai irányt, gyakorlati példákat!

1.4. Mutassa be, miként jelennek meg a fentiek a tanári praxisban, milyen alkalmazási lehetőséget lát a gyakorlatban!

Kötelező irodalom

Torgyik Judit: Multikulturalizmus, interkulturális nevelés. In: Varga Aranka (szerk): A nevelésszociológia alapjai. PTE, Pécs. 2015. 161-182.
(<http://mek.oszk.hu/14500/14566/html/index.html>)

Varga Aranka: Multikulturalizmus – inkluzív oktatási rendszer. In: Forray R. Katalin (szerk): Alapismeretek a romológia asszisztens képzéshez. PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2006. 145-161.
(<http://mek.niif.hu/04800/04867/04867.pdf>)

Varga Aranka: Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában. In: Varga Aranka (szerk): A nevelésszociológia alapjai. PTE, Pécs. 2015. 241-272.
(<http://mek.oszk.hu/14500/14566/html/index.html>)

Ajánlott irodalom

Feischmidt Margit: Multikulturalizmus: kultúra, identitás és politika új diskurzusa. In: Feischmidt Margit (szerk.): Multikulturalizmus. Osiris, Budapest, 1997. 7-29.

Forray R. Katalin – Cs. Czachesz Erzsébet – Lesznyák Márta: Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés. In: Báthori Zoltán – Falus Iván (szerk.): Tanulmányok a neveléstudomány köréből. Osiris, Budapest, 2001.

Törvények és rendeletek:

- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet. A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2. Iskola és társadalom jelenségei és romológiai fókuszú megközelítésük (a társadalmi hátrány dimenziói az iskolában – társadalmi mobilitás és iskola; nyelvi hátrány; a cigányság oktatási helyzete; a cigány, roma tanulóokra vonatkozó oktatáspolitikai irányok, programok a magyar közoktatás-köznevelés és a felsőoktatás színterein)

2.1. Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!

2.2. Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!

2.3. Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat, vonatkozó jogszabályokat, oktatáspolitikai irányt, gyakorlati példákat!

2.4. Mutassa be, miként jelennek meg a fentiek a tanári praxisban, milyen alkalmazási lehetőséget lát a gyakorlatban!

Kötelező irodalom

Fehérvári Anikó (2015): Társadalmi mobilitás és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): A nevelésszociológia alapjai. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék - Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. 183-209. (<http://mek.oszk.hu/14500/14566/html/index.html>)

Hajdu Tamás – Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Roma fiatalok a középiskolában. In: Orsós Anna (szerk.): A romológia alapjai. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. (<http://mek.oszk.hu/14700/14735/>)

Orsós Anna: Cigány/roma nemzetiségi oktatás. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék - Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. (http://wlislocki.pte.hu/sites/wlislocki.pte.hu/files/oldal_mo/cigany_roma_nemz_okt_bel_fu ll.pdf)

Zolnay János: A roma diákok esélyei a közoktatásban. In: Orsós Anna (szerk.): A romológia alapjai. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. (<http://mek.oszk.hu/14700/14735/>)

Ajánlott irodalom

Romológia folyóirat 2015/9. számának (Cigány/roma nemzetiségi oktatás) alábbi tanulmányai:

(<http://pea.lib.pte.hu/handle/pea/14323>)

- Fórika László: A cigány nemzetiségi oktatás helyzete a nemzetiségi oktatás rendszerében az ombudsmani jelentések tükrében – avagy a jog, ami a jogosult ellen fordul

- Andl Helga: A kisiskolák és nemzetiségi oktatás összefüggésrendszerének néhány aspektusáról

Furray R. Katalin – Hegedűs T. András: Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. OKI - Új Mandátum, Budapest, 2003. (vonatkozó fejezetek)

Andl Helga – Kóródi Miklós – Szűcs Norbert - Vég Zoltán Ákos: Regisztráció, körzethatár, előnyben részesítés. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatásának biztosítása a beiskolázás szabályozásával. Esély, 2009/3. szám.

Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Iskolai szegregáció, szabad iskolaválasztás és helyi oktatáspolitikai 100 magyar városban. Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek BWP – 2014/6

3. Esélyegyenlőség és méltányosság romológiai szempontú érvényesítése az oktatásban. Inkluzív iskola – inkluzív oktatási környezet (inklúzió, reziliencia, hátrányos helyzet, iskolai lemorzsolódás, kooperatív technikák, tantervi vonatkozások és joggyakorlatok)

- 3.1. *Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!*
- 3.2. *Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!*
- 3.3. *Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat, vonatkozó jogszabályokat, oktatáspolitikai irányt, gyakorlati példákat!*
- 3.4. *Mutassa be, miként jelennek meg a fentiek a tanári praxisban, milyen alkalmazási lehetőséget lát a gyakorlatban!*

Kötelező irodalom

- Cserti-Csapó Tibor-Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák. In: Varga Aranka (szerk.): Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 99-121. (http://www.wlislocki.tamop.pte.hu/dokument/eselyenloseg_kotet.pdf)
- Varga Aranka (2015): Az inklúzió szemlélete és gyakorlata. PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék és Wlislocki Henrik Szakkollégium, Pécs. 6-123. (http://wlislocki.pte.hu/sites/wlislocki.pte.hu/files/oldal_mo/inklu_02_beliv_nyomda.pdf)
- Fehérvári Anikó (2015): Lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás trendjei. In: Neveléstudomány 2015/3 31-47. (http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2015/nevelestudomany_2015_3_31-47.pdf)

Ajánlott irodalom

- Romológia folyóirat 1. és 10. száma (szakkollégiumi tematikával)
- Arató Ferenc-Varga Aranka (2012): Együtt-tanulók kézikönyve. Mozaik Kiadó, Szeged.
- Trendl Fanni – Varga Aranka: Esélyegyenlőségi „jó gyakorlatok”. In: Varga Aranka (szerk.): Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 219-232. (http://www.wlislocki.tamop.pte.hu/dokument/eselyenloseg_kotet.pdf)
- Juhász Judit – Mihályi Krisztina: A pedagógus kulcsszerepe a középfokú oktatásból történő lemorzsolódás megelőzését célzó jelző- és pedagógiai támogatórendszerben hazai és nemzetközi példák alapján. In: Neveléstudomány 2015/3. 17-30. (http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2015/nevelestudomany_2015_3_17-30.pdf)
- Imre Anna (szerk.): Átfogó iskolai megközelítés a korai iskolaelhagyás megelőzésére. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016.
- Fejes József Balázs – Lencse Máté – Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged, 2016.

4. Mutassa be az európai cigányság történetének fő fordulópontjait azok általános történeti-társadalmi-gazdasági háttérével együtt!

- 4.1. *Mutassa be a cigányság történeti kutatásának főbb dilemmáit, nehézségeit!*
- 4.2. *Mutassa be az európai társadalom történeti fejlődését, s azt, hogyan hatott ez a cigány csoportok helyzetére!*
- 4.3. *Mutasson be a témához kapcsolódó szakirodalmakat!*

Kötelező irodalom

Cserti Csapó Tibor (szerk.): Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához. Gypsy Studies – Cigány tanulmányok 36. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015. http://nevtud.btk.pte.hu/sites/nevtud.btk.pte.hu/files/files/kotet_egyben.pdf

Ajánlott irodalom

Dupcsik Csaba: A magyarországi cigányság története. Történelem a cigánykutatások tükrében, 1890-2008. Osiris Kiadó, 2009.

http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/romak/a_magyarorszag_i_ciganysag_tortenete/pages/000_konyveszeti_adatok.htm

Nagy Pál: „Fáraó népe”. A magyarországi cigányok korai története. (14-17. század). Gypsy Studies - Cigány Tanulmányok 15. PTE Bölcsészettudományi Kar - Romológia Tanszék, Pécs, 2004

http://nevtud.btk.pte.hu/sites/nevtud.btk.pte.hu/files/files/g15_kotet.pdf

Szabóné Kármán Judit: A magyarországi cigányság I. (Cigányok és romák). Semmelweis Kiadó, Budapest, 2016.

5. Melyek a XX-XXI. század fordulójának fejlett társadalmait jellemző legfontosabb problémák? Hogyan kapcsolható ezekhez a cigány népesség társadalmi helyzete?

5.1. Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!

5.2. Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket a népesedés, iskolázottság, munkaerő-piac, társadalmi szerkezet, településföldrajz témakörökben!

5.3. Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat!

Kötelező irodalom

Cserti Csapó Tibor: A cigány csoportok helyzete a modern társadalomban – Szociológiai megközelítések és azok problematikája. In: Orsós Anna (szerk.): A romológia alapjai. PTE BTK Neveléstudományi Intézet - Romológia és Nevelésszociológia Tanszék - Wlislöck Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015, ISBN (print) 978-963-642-821-1, pp. 79-116.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Ajánlott irodalom

Polónyi István: Emberi erőforrásaink 21. százada. Gondolat Kiadó, Budapest, 2016.

Cserti Csapó Tibor: Különböző termékenység-elméletek alkalmazása a cigány népesség demográfiai vizsgálatában. In: Orsós Anna (szerk.): Útjelzők. Ünnepi kötet Forray R. Katalin tiszteletére. PTE BTK. 2011.

http://www.academia.edu/11868304/K%C3%9CL%C3%96NB%C3%96Z%C5%90_TE_RM%C3%89KENYS%C3%89G-

[ELM%C3%89LETEK_ALKALMAZ%C3%81SA_A_CIG%C3%81NY_N%C3%89PESS%C3%89G_DEMOGR%C3%81FIAI_VIZSG%C3%81LAT%C3%81BAN](http://www.academia.edu/11868304/ELM%C3%89LETEK_ALKALMAZ%C3%81SA_A_CIG%C3%81NY_N%C3%89PESS%C3%89G_DEMOGR%C3%81FIAI_VIZSG%C3%81LAT%C3%81BAN)

Kemény István – Janky Béla – Lengyel Gabriella: A magyarországi cigányság – 1971 – 2003. Gondolat Kiadó – MTA Etnikai-Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2004.

<http://kisebbségkutato.tk.mta.hu/a-magyarorszag-i-ciganysag-1971-2003>

6. Mutassa be a nemzetközi kisebbségvédelem fontosabb fogalmait és a kisebbségek nemzetközi védelmének fő irányait a XX. század közepétől napjainkig! Hogyan illeszthető e tendenciákhoz a cigány csoportok kérdésköre?

6.1. Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!

6.2. Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!

6.3. Mutasson be a témához kapcsolódó szervezeteket, vonatkozó jogszabályokat, kisebbségpolitikai irányelveket, gyakorlati példákat!

Kötelező irodalom

Fórika László – Török Tamás – Magicz András: A nemzetiségi jogok rendszere. In: Orsós Anna (szerk.): A romológia alapjai. PTE BTK Neveléstudományi Intézet - Romológia és Nevelésszociológia Tanszék - Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015, ISBN (*print*) 978-963-642-821-1, pp.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Ajánlott irodalom

Cserti Csapó Tibor (2006): Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek. In: Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. (szerk.: Forray R. Katalin) HEFOP 3.3.1-P.-2004-09-0134/1.0 Bölcsész Konzorcium, PTE, Budapest, 2006. ISBN: 963 9704 21 0, pp. 17-37.

<http://mek.niif.hu/04800/04867/04867.pdf>

Majtényi Balázs: Mit ér a nemzetközi szabályozás? A roma kisebbséget érintő nemzetközi és közösségi szabályozás. In: Merre visz az út? A romák politikai és emberi jogai a változó világban. Kisebbségkutatás Könyvek. Lucidus Kiadó, Budapest 2003.

Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségvédelem nemzetközi jogi intézményrendszere a 20. században. Gondolat Kiadói Kör-MTA Kisebbségkutató Intézet, 2003

<http://mek.oszk.hu/06900/06949/06949.pdf>

7. Adjon átfogó képet a Kárpát-medencében élő cigány közösségek (beás és romani beszélők) nyelvi helyzetéről, beszélőik nyelvhasználatáról nyelvi problémáiról!

7.1. Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!

7.2. Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!

7.3. Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat, gyakorlati példákat!

Kötelező irodalom

Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. (szerk.: Bartha Csilla). Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest 2007.

HUSZÁR Ágnes (2015) A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): A nevelésszociológia alapjai PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, <http://mek.oszk.hu/14500/14566/html/index.html>

Ajánlott irodalom

FERGUSON, Charles A. (1975). Diglosszia.” Papp Mária és Szépe György (szerk.): Társadalom és nyelv. Budapest: Gondolat. 291-321

LAKATOS Szilvia (2006): A romani/lovári nyelv. In: Forray R. Katalin (szerk.): Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 112- 129.
RÉGER Zita (1988). A cigány nyelv: kutatások és vitapontok. Műhelymunkák a nyelvészet és társtudományai köréből. Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézete, no. 4: 155-178.

SZALAI Andrea (1999b), Szociolingvisztikai szempontok a magyarországi cigánykutatásokban. *Educatio*, (2): 269-285.

TÁLOS Endre (2001). A cigány és a beás nyelv Magyarországon. In: Kovalcsik Katalin (szerk.).

8. Ismertesse a nemzetközi és a hazai romani nyelv általános jellemzőit!

8.1. *A romani nyelv bemutatása (konzervatív, pararomani, nemzetközi és hazai dialektusok, stb.)*

8.2. *A romani nyelvet beszélő oláh cigányok bemutatása*

8.3. *Prezentálja a romani nyelv nyelvészeti és nyelvhasználati kutatásait!*

8.4. *Mutassa be a romani nyelvre vonatkozó jogszabályokat!*

8.5. *Részletezze a romani nyelv helyzetét a közoktatásban és azon túl (felsőoktatás, közép-és emelt szintű érettségi, stb.)!*

Kötelező irodalom

Lakatos Szilvia 2012. A romani nyelv közösségi használatának és közoktatási helyzetének vizsgálata Magyarországon Doktori (PhD) értekezés
(<http://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/14725/lakatos-szilvia-phd-2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y>)

Ajánlott irodalom

Forray R. Katalin 2007. *Nyelvpolitika – A cigány nyelvek oktatásának helyzete*. Bartha Csilla szerk., Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 152-168.

Kontra Miklós 2007. *Cigányaink, nyelveik és jogaik*. Bartha Csilla szerk., Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 147-151.

Matras, Yaron 2007. A romani jövője: A nyelvi pluralizmus politikája felé. Bartha Csilla szerk., *Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 128-146.

Szalai Andrea 1999/a. Szociolingvisztikai szempontok a magyarországi cigánykutatásokban. *Educatio* (2): 269-285.

Szalai Andrea 2007. *Egységesség? Változatosság? A cigány kisebbség és a nyelvi sokféleség*. Bartha Csilla szerk., Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 20-51.

9. Ismertesse a magyarországi beás cigányok kétnyelvűségének jellemzőit a diglossia elméleti keretének felhasználásával!

9.1. *Definiálja a témához kapcsolódó alapfogalmakat!*

9.2. *Tárja fel a főbb összefüggéseket, jelenségeket!*

9.3. *Mutasson be a témához kapcsolódó kutatásokat, gyakorlati példákat*

Kötelező irodalom

ORSÓS Anna (2012) Metszéspontok. A beás nyelv megőrzésének lehetőségeiről (szerk): Forray R. Katalin; Meleg Csilla; Kéri Katalin; Barakonyi Károly; Bárdossy Ildikó; Héjj Andreas. ISBN 978 615 5181 46 7 Kiadó: Virágmandula Kft. 2012

<http://www.digitalbooks.hu/e-book/egyetemi-tankonyv/jegyzet/szociologia/a-beas-nyelv-megorzesenek-lehetosegeirol>

DERDÁK Tibor– VARGA Aranka (1996): Az iskola nyelvezete – idegen nyelv. Kultúra és Közösség

Ajánlott irodalom

HUSZÁR Ágnes (2015) A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): A nevelésszociológia alapjai PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlilocki Henrik Szakkollégium, Pécs, <http://mek.oszk.hu/14500/14566/html/index.html>

ORSÓS Anna (szerk.) (2015) A romológia alapjai. Pécs: Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Romológiai Kutatóközpont, 2015. 382 p.

ORSÓS Anna (2007): A beás nyelv Magyarországon In: Bartha Csilla (szerk.): Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Nemzeti Tankönyvkiadó. 52-70.

ORSÓS Anna (2008): A beás nyelv nyelvművelési, nyelvstratégiai ismeretei, feladatai. In: Európai nyelvművelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője. Balázs Géza és DedeÉva (szerk.): Inter Kht.–PRAE.HU. Budapest. 43-50.

10. Mutassa be a cigány, roma zenekultúra nagy elbeszéléseit!

10.1. Mutassa be a cigány zenekultúra korai alakulástörténetét a „nemzet évszázadában”, mutassa be a cigányzenekarok, az ún. „cigányzene” kialakulását, annak történeti korszakait, jelentős előadóit, zenekarait, kortárs recepcióját!

10.2. Értelmezze a cigány, roma zene kortárs színpadi reprezentációját Kovalcsik Katalin tanulmányai alapján; mutassa be a Kárpát-medence oláh-cigány és beás dalainak felgyűjtéseit, műfajait, vesse össze a népdalkincshez kapcsolódó különböző tudományos nézőpontokat!

10.3. Létezik-e a cigány, roma kortárs zene a populáris zenei térben? Mutassa be a kortárs jazz, klasszikus zene, a populáris zenei kultúra zsánereit!

Kötelező irodalom

Csemer Géza, Habiszi, 1994

Kovalcsik Katalin, A folklórzenészek, a hagyományőrök és az "elektromos cigányok", Kritika, 2000, 4, 9-12

Liszt Ferenc, A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon, Magyar Mercurius, Bp., (eredeti megjelenés magyar nyelven: 1861)

Sárosi Bálint, A cigányzenekar múltja, Nap, Bp., 2004

Sárosi Bálint, A cigányzenekar múltja II., Nap, Bp., 2012

Ajánlott irodalom

Szűjjártó Csaba, A cigány útra ment..., Masszi, Bp., 2002

Könczei Csongor, A "nevenincs" muzsikások, Deáky Zita-Nagy Pál szerk., A cigány kultúra történeti és néprajzi kutatása a Kárpát-medencében, MNT, Bp-Gödöllő, 2010, 41-66

11. Mutassa be a kortárs cigány, roma irodalom és képzőművészet kánonjának és recepciójának alakulástörténetét!

11.1. Mutassa be a magyarországi cigány, roma irodalom történeti-leíró narratíváját, jelenítse meg a kánon legjelentősebb szerzőit, mutassa be munkásságukat, a poétikai-esztétikai sajátosságokat, legfőbb műveiket!

11.2. Ismertesse a kortárs roma, cigány képzőművészet alakulását, témáit, technikáit és alkotóit! Mutassa be a cigány, roma képzőművészetről szóló eltérő narratívákat, azok legfőbb elméleti kérdéseit és töréspontjait!

Kötelező irodalom

Baker, Daniel, The Function of an Exhibition, Third Text, Special Issue „Picturing Gypsies”, 2008 may

Beck, Zoltán, A cigány, roma irodalom és képzőművészet alapjai, in. Orsós Anna szerk., A romológia alapjai, PTE, Pécs, 2015, 351-382

D. Magyar Imre, A magyarországi cigány irodalom (hiánya) a reprezentatív irodalomtörténetekben, <http://www.forrasfolyoirat.hu/1209/magyar.pdf>

Junghaus, Tímea, Opposition is not enough, Beck Zoltán szerk., Romológia 8. sz., 2015 tavasz, A megszólaló és a megszólalás (ön)ereje, http://romologiafolyoirat.pte.hu/?page_id=1202

Junghaus, Tímea-Székely, Katalin ed., Meet Your Neighbours, Contemporary Roma Art, OSI, Bp., 2006

Junghaus, Tímea, Paradise Lost, OSI, Bp., 2007

Keréky István *cigány képzőművészet* sorozata, Kethano Drom, 1993-1994

Zsigó Jenő, főszerk., Cigány festészet Magyarország 1969-2009, Romano Kher, Bp., 2009

Ajánlott irodalom

Deák, Ernő, Der "Zigeunerdichter" Károly Bari, 321-332, in. Roma und Sinti von 1938 bis zur gegenwart, Eisenstadt, 2016

Djuric, Rajko, A roma irodalom, Pont, Bp., 2004, 7-11, 49-56, 86-97